

Загалом, особливість поетичної творчості Максима Кривцова зумовлена передусім тим, що автор пише з особистого досвіду, з власних спогадів та вражень, що робить його поезію дуже автентичною та правдивою. У поезіях бійця відчувається неймовірна емоційна напруженість, яка виражається через болючі почуття, тугу за миром та справедливістю. Поет шукає нові способи передати свої емоції через метафори та образи. У творчості Максима Кривцова чітко лунає тема героїзму та жертвності бійців, їхньої відданості своїй країні та боротьбі за свободу. У таких поезіях сакральним чином кодується наша історична пам'ять – основа національної ідентичності і міцний фундамент для відновлення та розвитку усього українського.

Література:

1. Кривцов Максим «Далі». Вірші з бійниці. Київ: Наш Формат. 2024. 192 с.
2. Кривцов Максим «Далі». Вірші з бійниці. URL: <https://nashformat.ua/pdf-preview/virshi-z-bijnytsi-709687> (дата звернення: 12.04.2024).
3. Маймур Ірина. Рядки з окопів. *Журнал великого міста*. URL: <https://bzh.life/ua/lyudi/1706557959-ryadki-okopiv-10-ukrayinskih-viyskovih-poetiv/> (дата звернення: 10.04.2024).
4. Чапл Еймос. *Радіо Свобода*. 12 січня 2024 року. URL: <https://www.radiosvoboda.org/amp/maksym-kryvtsov-poet/32771318.html> (дата звернення: 16.04.2024).
5. Vivienne Mort. Не ходи ти тут, не ходи (на вірш Максима Кривцова). URL: <https://youtu.be/FW9h40ggv9Y?si=9fVL6vaMjM5VEV2u> (дата звернення: 13.04.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-390-6-17>

МУЗИЧНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПОЕЗІЙ ЛЕСІ УКРАЇНКИ В СУЧАСНОМУ МИСТЕЦТВІ

Коцюрба Н. Є.

*концертмейстер кафедри музичного мистецтва
Волинський національний університет імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна*

Постать Лесі Українки є визначною в історії української культури кінця XIX–початку XX століть. Життєвий шлях видатної української письменниці був надто коротким, складним і водночас яскравим. Леся Українка володіла не лише обдарованою поетичною душею, але й глибоким розумінням музики. «Літом 1880 року до нас у Луцьк приїхала

батькова сестра Олександра...Тьотя Саша ... почала вчити Лесю грати на фортеп'яно (на тому самому «Лесиному», як воно завжди у нас звалося, бо мама купила його «для Лесі» ще 1876 року) « – згадає Ольга Косач-Кривинюк [1, с. 139]. Завдяки унікальним природним здібностям Леся Українка легко та швидко засвоювала прийоми гри на фортепіано, в колі сім'ї звучали твори світової класики. «У її імпровізаціях музичних були не тільки смуток і журба, а бували ті імпровізації бравурні, урочисті, радісно-співучі, веселі. В музиці Леся всю свою душу виявляла своєму другові, то й була та музика така многогранна, як її душа» [1, с. 76]. Юна поетеса вправно виконувала п'єси, етюди, сонати Людвіга ван Бетховена, Роберта Шумана, Франца Шуберта, Фелікса Мендельсона, справжнім захопленням стала музика Фридерика Шопена, яку вона вважала геніальною. З українських митців Леся Українка надавала перевагу творам Миколи Лисенка та Михайла Завадського. Фортепіано було джерелом натхнення, засобом вираження емоцій та внутрішніх переживань, а не лише акомпануючим інструментом до поезій Лесі. «Музичальність як властивість особистості і музична тематика проходять через усю лірику Лесі Українки, відгукуючись концептами «спів», «мелодія», «струна», «фортепіано», які передають найтонші, найглибші і найінтимніші почуття поетеси» [2, с. 26]. Леся Українка ніколи не виступала публічно, це було виключно домашнє музикування. Певні проблеми зі здоров'ям унеможливили подальший розвиток музичної кар'єри. Сама Леся Українка вважала, що з неї міг би стати кращий музикант, ніж поет. В одному з листів до свого дядька Михайла Драгоманова вона писала: «нагура» втяла мені кепський жарт». Видатний український письменник та драматург Євген Кротевич згадає: «Леся Українка часто мислила музичними образами, музику прекрасно розуміла – і, напевно, коли б не хворість рук, з неї б вийшла першорядна піаністка... Почуття музики було в неї таке могутнє, що часто, за спогадами багатьох, вона сідала за рояль і імпровізувала музику до своїх віршів».

Відомо, що Леся Українка знала безліч пісень. Розповідаючи про її дитинство, сучасники поетеси так і згадують її з пісню на вустах. У 1910 році вийшов з друку перший том підготовленого Філаретом Колесою видання «Мелодії українських дум». У 1917–1918 рр. чоловік Лесі Українки Климент Квітка записав, упорядкував та видав «Народні мелодії з голосу Лесі Українки» у двох частинах. Понад сотню творів українські і зарубіжні композитори написали на слова Лесі Українки для голосу з фортепіанним супроводом. Музику до поезій та перекладів, створених нею, писали Микола Лисенко, Михайло Вериківський, Яків Степовий, Кирило Стеценко, Федір Надененко, Михайло Жербін, Ігор Шамо, Віталій Кирейко, Григорій Верьовка, Петро Гайдамака, Богдана Фільц та багато інших. Яскравими прикладами можуть бути «Стояла я і слухала весну» (музика К. Стеценко), «На зеленому горбочку» (музика Б. Фільц), «Останні квіти» (музика М. Жербіна), «Вишеньки»

(музика Я. Степового), «Не дивися на місяць весною» (музика К. Янчарського) тощо.

За мотивами всесвітньо відомої драми-феєрії «Лісова пісня» були створені однойменні спектаклі. Ірина Губаренко, Юрій Шевченко написали музику до цих вистав, у творчому доробку Олександра Костіна є опера-балет «Оргія». У березні 2023 року відбулася прем'єра українського анімаційного фільму-мюзиклу «Мавка: Лісова пісня» в жанрі фентезі зі звертанням до народної міфології. Музику написано італійським композитором Даріо Веро. Саундтрек та пісні з мультфільму було озвучено голосами сучасних естрадних виконавців: Артема Пивоварова, Христини Соловій, Марії Квітки, гурту «ДахаБраха». Андрій Хливнюк, лідер популярного гурту «Бумбокс», написав пісню «Плющ» на вірш Лесі Українки, львівський рок-гурт «Королівські зайці» поклав на музику вірш «Голубка», він увійшов до альбому «Серце-місяць», фолк-гурт «Почайна» у своєму репертуарі має кілька пісень на слова поетеси, зокрема «Сон» за віршем «На давній мотив», співачки Shy та Іра Кульшенка випустили кліп до пісні «Лісова пісня», музичний гурт «Alex & Elina» виконує пісню «Стояла я і слухала весну» в джазовому стилі.

Отже, творчість Лесі Українки є невичерпною, вона досліджується та вивчається істориками, філологами, мистецтвознавцями, музикантами. Сучасні академічні та естрадні виконавці звертаються до духовної спадщини поетеси, створюють нові інтерпретації, що є співзвучним сьогоденню.

Література:

1. Скрипка Т. Спогади про Лесю Українку. Київ: Темпора, 2017.308 с.
2. Кашаюк, В. Архетипи творчості Фридерика Шопена у художньому мисленні Лесі Українки. *Fine Art and Culture Studies*, 2023, 2, 22–30, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2023-2-4>